

॥ શ્રી મહાવીરાય નમઃ॥

શ્રી ગ્રેટર બોમ્બે વર્ધમાન સ્થાનકવાસી જૈન મહાસંઘ

સંચાલિત

માતૃશ્રી મણિબેન મણશી ભીમશી છાડવા ધાર્મિક શિક્ષણ બોર્ડ

Website : www.jainshikshan.org

E mail : jainshikshanboard@gmail.com

૧૩ જુલાઈ ૨૦૨૫

મહિલા મંડળ

કુલ ગુણ : ૧૦૦

સૂચના : ૧) જે પ્રમાણે સવાલ પૂછ્યા હોય તે જ પ્રમાણે જવાબ લખવા. વાર્તા કે થોકડાના લાંબા જવાબ લખવા નહિ.

૨) આપના જવાબ પેપરમાં આપે ઓપન બુક આપી છે કે રેચુલર તે ખાસ લખજો. જેમણે નહીં લખ્યું હોય તેમનો નંબર આવશે તો પણ નંબર આપવામાં નહીં આવે.

શ્રેણી - ૧૫

STUDENT NAME		ROLL NO.	
DATE OF BIRTH		MOBILE NO.	
OPEN/REGULAR		WRITER	
SANGH NAME		SUPERVISOR NAME	
MAHILA MANDAL		TOTAL MARKS	

(૧૫)

પ્ર.૧ (અ) સામાયિક-પ્રતિક્રમણના આધારે લખો.

(૧) નીચેનામાં કયા અતિચાર બંધબેસતા છે તે લખી કયા પાઠમાં આવે છે?

(૪)

૧. વાઘને પાંજરામાં પૂર્યો હોય. બંધે પહેલા પ્રતમાં
૨. ગજાનનની આરતી ઉતારી હોય. પરપાસંડ પસંસા પ્રતિક્રમણના પાંચમા પાઠમાં
૩. સિંહની ચામડીનો વેપાર કરવો. કેસવાણિજી સાતમા પાઠમાં
૪. વનના ઝાડોની દાણચોરી કરી હોય. વિરુદ્ધ રજાઈકમ્મે ત્રીજા પ્રતમાં

(૨) નીચેના શબ્દોના અર્થ લખો.

(૩)

૧. પસીયંતુ પ્રસન્ન થાઓ ૨. ખમાસમણાણ ક્ષમાવંત સાધુજીઓની
૩. સદેણ શબ્દથી ૪. ભોયણાઉ ચ ભોજન સંબંધી અને
૫. જં પિ ચ જે પણ અને ૬. પરિભુતં ભોગવેલી હોય

(૩) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો.

(૩)

૧. સાતમા પ્રતમાં અગિયાર બોલ શેના સંબંધી છે? અગિયાર બોલના નંબર લખો.

ભોજન. ૧૧ થી ૨૧

૨. પરઉથાપના એટલે શું? બીજાને તોડી પાડવાથી.

૩. ત્રીજું શ્રમણસૂત્ર શેના વિશે છે? સ્વાધ્યાય અને પ્રતિલેખનાના દોષોથી નિવૃત્ત થવા વિશે છે.

(આ) મોટા માંગલિકના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ બે શબ્દમાં લખો.

(૫)

૧. કયા સાગરમાં ડૂબવાનું નથી? મંગલ કેટલા છે? ભવ, ચાર

૨. જ્યોત કેવી અને કોના જેવી પ્રગટાવવાની છે? ઝળહળતી, પ્રભુ

૩. કેવા સંયોગોનો ક્ષય થશે? કર્મની પ્રકૃતિઓ કેવી બાંધી છે? પ્રતિકૂળ, ગાઢી

૪. ભવોદધિથી તરવા કોનું શરણું અંગીકાર કરવાનું છે? તે સઘળી શું ટાળે છે? ધર્મ, આપદા

૫. લબ્ધિના ભંડાર કોણ હતા? તેમના અંગૂઠામાં શું વસે છે? ગુરુ ગૌતમ, અમૃત

(૭૦)

પ્ર.૨ (અ) પ્રાસ્તાવિક ગાથા અને ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રના આધારે લખો.

(૪૦)

(૧) નીચેની ગાથા પૂર્ણ કરી ભાવાર્થ લખો.

(૨૧)

૧. દંસણ વિણય આવસ્સએય, સીલવ્વએ નિરઘયારે ।

ખણ લવ તવ ચ્ચિયાએ, વેયાવચ્ચે

સમાહિએ ॥

અર્થ : (૯) સમકિત નિર્મળ પાળવાથી, (૧૦) વિનય કરવાથી, (૭-૧૦-૧૩૪ પ્રકારનો), (૧૧) ઉભયકાળ આવશ્યક - પ્રતિક્રમણ કરવાથી, (૧૨) લીધેલ વ્રત પર્યક્ષખાણ નિરતિચાર પાળવાથી, (૧૩) એક ક્ષણ કે લવ પ્રમાણ કાળમાં પણ સંવેગભાવ અને શુભ ધ્યાન (ધર્મ અને શુક્લ) ધ્યાવવાથી, (૧૪) બાર પ્રકારના તપથી નિર્જરા કરવાથી, (૧૫) અભયદાન, સુપાત્રદાન દેવાથી, (૧૬) દશ પ્રકારની વૈયાવચ્ચ કરવાથી, (૧૭) ચતુર્વિધ સંઘને સમાધિ (સેવા, શોભા) દેવાથી.

૨. દેવ દાણવ ગંધર્વા, જક્ષ્મ રક્ષ્મસ્સ કિન્નરા ।

બંભયારિં નમંસંતિ, દુક્કરં જે કરંતિ

તે ॥

અર્થ : જે દુષ્કર તથા ઘોર એવા બ્રહ્મચર્ય વ્રતનું પાલન કરે છે એવા સાધક આત્માઓનાં ચરણોમાં વૈમાનિક, જ્યોતિષ, ભવનપતિ તથા ગંધર્વ, યક્ષ, રાક્ષસ, કિન્નર આદિ વ્યંતર દેવો એમ ચારે જાતિના દેવો પોતાનું મન્ત્રક નમાવી નમસ્કાર કરે છે.

૩. જે પાવકમ્મેહિં ધણં મણૂસા, સમાયયંતિ અમયં ગહાય ।

પહાય તે પાસ-પયટ્ટિએ નરે, વેરાણુંબદ્ધાણચં

ઉવેંતિ ॥

અર્થ : જે મનુષ્ય પાપકર્મ દ્વારા ધનને પ્રાપ્ત કરીને તેને, અમૃત સમાન સમજીને તેનો સંચય કરે છે, તે સંસારની રોહજાળમાં ફસાયેલો તથા ધણા જીવોની સાથે વેરભાવ બાંધતો, ધનને છોડીને અંતે નરકમાં ઉત્પન્ન થાય છે, ત્યારે તે ધન તેને શરણરૂપ થતું નથી.

૪. ચરે પચાઈ પરિસંકમાણો, જં કિંચિ પાસં ઈહ મણમાણો ।

લાભંતરે જીવિય બૂદ્ધતા, પરછા પરિણામ

મલાવધંસી ॥

અર્થ : સાધક, સંસારને બંધનરૂપ સમજી કાલે ને પગલે દોષોની સંભાવનાને ધ્યાનમાં રાખીને વિચરે.

શરીર દ્વારા જ્ઞાન, ધ્યાન આદિ ગુણોનો લાભ થતો હોય ત્યાં સુધી સંયમ જીવનને સુરક્ષિત રાખે. મૃત્યુના અવસરે જ્ઞા પરિજ્ઞા દ્વારા શરીરને ધર્મસાધનને અયોગ્ય સમજીને પ્રત્યાખ્યાન પરિજ્ઞા દ્વારા આહારનો ત્યાગ કરી મળ, મૂત્રથી ભરેલા ઔદારિક શરીરનો ત્યાગ કરે.

૫. એગોડહં નતિ મે કોઈ, નાહમમ્મરસ કરસઈ ।

એવં અદીણમણસા, અપ્પાણ-મણુ

સાસઈ ॥

અર્થ : હું એકલો છું, મારું કોઈ નથી તેમજ હું પણ કોઈ બીજાનો નથી. એમ મનમાં દીનતા લાવ્યા વિના સમાધિરત્થ, શાંતચિત્તે નિર્મમત્વ ભાવે પોતે પોતાના આત્માનું અનુશાસન કરે.

૬. સંસાર માવણ પરસ અટ્ટઠા, સાહારણં જં ચ કરેઈ કમ્મં ।

કમ્મરસ તે તરસ ઉ વેયકાલે, ન બંધવા બંધવયં

ઉવેતિ ॥

અર્થ : આ સંસારને પામીને જીવ પોતાના માટે કે બીજાને માટે (કુટુંબ, જ્ઞાતિ, સમાજ વગેરે) જે કર્મ કરે છે તે કર્મનાં ફળ ભોગવવાનાં સમયે નિશ્ચયથી તે સ્વજન, ભાઈબંધુ બંધુતાનું પાલન કરતા નથી અર્થાત્ પોતે કરેલાં કર્મનું ફળ પોતે એકલાએ જ ભોગવવું પડે છે.

૭. છંદં નિરોહેણ ઉવેઈ મોક્ખં, આસે જહા સિદ્ધિય વમ્મધારી ।

પુવ્વાઈ વાસાઈ ચરેડપ્પમત્તો, તમ્હા મુણી ખિપ્પમુવેઈ

મોક્ખં ॥

અર્થ : જેમ કેળવાયેલો અને ક્વચધારી ઘોડો યુદ્ધમાં શત્રુ ઉપર વિજય પ્રાપ્ત કરે તેમ ગુરુઆજ્ઞામાં પૂર્વ કોડ વર્ષ સુધી પ્રમાદ રહિત થઈને વિચરવાથી અને સ્વચ્છંદ ત્યાગથી મુનિ શીઘ્રતાથી મોક્ષને પ્રાપ્ત કરે છે.

(૨) માત્ર ગાથા લખો. (ભાવાર્થ નહિ)

(૬)

૧. પોતના સુખ-દુઃખનો સમન્વય કર.

જાઈ ચ વુટ્ઠિં ચ ઈહજ્જ પાસ, ભૂતેહિં જાણે પડિલેહ સાયં ।

તમ્હાતિવિજ્જો પરમં તિણ્ણ્યા, સમ્મતંસી ન કરેઈ પાવં ॥

૨. પાંચ કામગુણ આવતા હોય તે ગાથા લખો.

આરંભે નતિ દયા, મહિલા સંગેણ નાસઈ બંભં ।

સંકાએ સમ્મતં નાસઈ, પવન્ના-અત્થગણેણં ચ ॥

૩. ચાર કષાયને જીતવાની વાત આવે તે ગાથા લખો.

મંદા ય ક્ષાન્સા બહુલોહણિજા, તદ્વપ્પગારેસુ મણં ન કુજ્જા ।

રક્ષેજ્જ કોહં વિણએજ્જ માણં, માયં ન સેવેજ્જ પહેજ્જ લોહં ॥

(૩) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ બે શબ્દમાં લખો.

(૬)

૧. ધન કોને શરણરૂપ થતું નથી? અધર્મી, પ્રમાદી

૨. શરીર દ્વારા કયા ગુણોનો લાભ લેવાનો છે? જ્ઞાન, ધ્યાન

૩. જંબૂસ્વામી શેનાથી ચુકત હતા? અનુપમ તેજ, કાંતિ

૪. દુર્ગતિ કઈ છે? નરક, તિર્યચ

૫. જીવ કયા સુખનો કામી છે? શારીરિક, માનસિક

૬. કેવો ઘોડો વિજય પ્રાપ્ત કરે છે? કવચધારી, કેળવાયેલો

(૪) નીચેના શબ્દોના અર્થ લખો.

(૩)

૧. કિંચણ કોઈની પણ

૨. પચાઈ ડગલે ને પગલે

૩. વિરામણ અટકાવીને

૪. અસંખ્ય તૂટ્યા પછી ન સંધાય તેવું

૫. પુષ્કવાસા પુષ્પોની સુગંધ

૬. નેચાઉચં મોક્ષમાર્ગને

(૫) નીચેના શબ્દોનું માગધી લખો.

(૪)

૧. વારંવાર અભિક્ષમ.....

૨. સંચય કરે છે સમાચયંતિ.....

૩. લોકમાં ઉત્તમ જગુત્તમ.....

૪. આવા આકર્ષક વિષય તદ્વપ્પગારેસુ.....

(આ) છ લેક્ષ્યાના આધારે લખો.

(૧૫)

(૧) મને ઓળખો.

(૩)

૧. જિતેન્દ્રિય પદ્મ લેક્ષ્યાના લક્ષણ

૨. ગાયના મડાની અપ્રશસ્ત લેક્ષ્યાનો સ્પર્શ

૩. કડવું તુંબડું કૃષ્ણ લેક્ષ્યાનો રસ

૪. વિષય-કષાયમાં ગૃહ નીલ લેક્ષ્યાના લક્ષણ

૫. હિંગળો, ગેરુ તેજો લેક્ષ્યાનો વર્ણ

૬. ધર્મધ્યાન સહિત શુક્લ લેક્ષ્યાના લક્ષણ

૨. મને ઓળખો.

(૭)

૧. હું અરૂપી છું. ભાવ લેક્ષ્યા.

૨. અમે ધર્મ લેક્ષ્યા છીએ. તેજો લેક્ષ્યા, પદ્મ લેક્ષ્યા, શુક્લ લેક્ષ્યા

૩. હું મનુષ્ય હોવા છતાં મારી લેક્ષ્યા બદલાતી નથી. સજોગી કેવળી

૪. મારા આકાશ પ્રદેશ અસંખ્યાતા છે. લોકાકાશ

૫. મારો વર્ણ કોયલની પાંખ જેવો છે. કાપોત લેક્ષ્યા

૬. દેવલોકમાં મારી સ્થિતિ બે સાગરની છે. પદ્મ લેશ્યા

૭. એક ઈન્દ્રિય હોવા છતાં અમારામાં શુભ લેશ્યા હોય છે? પૃથ્વીકાય, અપ્કાય, વનસ્પતિકાય

(૩) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ ટૂંકમાં લખો. (૫)

૧. ચ્યવન દ્વારના બે મુદ્દા લખો. (૨)

(૧) કોઈપણ લેશ્યાના પ્રથમ પરિણમન સમયે કોઈ જીવ ઉત્પન્ન થતો નથી કે તેનું ચ્યવન થતું નથી. (૨)

લેશ્યાના છેલ્લા સમયે પણ કોઈ જીવ ઉત્પન્ન થતો નથી કે તેનું ચ્યવન થતું નથી.

૨. કાપોત લેશ્યાના લક્ષણ કયા છે? (૧) વાંકાબોલો, (૨) વાંકા કામ કરનાર, (૩) માયા કરીને હરખાય, (૩)

(૪) સરળતા રહિત, (૫) મોઢે જુદો અને પૂઠે જુદો, (૬) મિથ્યા વચનનો બોલનાર, (૭) ખોટા વચનનો

બોલનાર, (૮) ચોરી-મત્સર કરનાર, (૯) પોતાના દોષો છુપાવનાર, (૧૦) છળપૂર્વક વર્તન કરનાર.

કરનાર.

(૬) અષ્ટ પ્રવચન માતા આધારે લખો. (૧૫)

(૧) ખાલી જગ્યા પૂરો. (૧૦)

૧. આહારાદિની ગ્રહણ કરતી વખતે શુદ્ધિ-અશુદ્ધિની સાવધાની રાખવી તે ગ્રહણૈષણા

૨. ક્ષેત્રથી પ્રમાણ આગળ જોતા ચાલે. ધૂંસરી, જમીન

૩. રાતે પ્રહર વીત્યા બાદ ન બોલે. ૧, જોરથી

૪. સાધુ અને ભાષા બોલે. નિરવધ, પરિમિત

૫. વિષમ ભૂમિ પર ન પડે. ઊંચી, નીચી

૬. ઉપકરણો જ્યાં ત્યાં ન રાખે. વીંખણ પીંખણ

૭. ભાવથી,,,, યુક્ત વચન ન બોલે. રાગ, દ્વેષ, વિષય, કષાય

૮. ભાવથી,,,, દોષ ટાળીને અનાસક્તપણે ભોગવે.

સંયોગ, પરિમાણ, અંગાલ, ધૂમ, કારણ

(૨) ચોક્કસ વિકલ્પ પર ટીક કરો. (૫)

૧. મમતા રહિત કયા સંયમ સાધન ભોગવવાના છે? (૧) આહાર (૨) ઉપકરણ (૩) ઉપધિ (૪) પાણી

૨. કેવી ભૂમિ પર ન પડે? (૧) સાંકડી (૨) અચિત (૩) સમ (૪) કઠણ

૩. રસ્તે ચાલતા શું ન કરે? (૧) પાપકારી કાર્ય (૨) રજોહરણથી પૂંજીને (૩) વાતો (૪) સ્વાધ્યાય

૪. કેવી ભાષા બોલવાની નથી? (૧) માર્મિક (૨) નિરવધ (૩) પરિમિત (૪) હિતકારી

૫. શેમાં મન રાખવાનું નથી? (૧) વિકથા (૨) પાપકારી કાર્ય (૩) સમારંભ (૪) રસવંતા ભોજન

પ્ર.૩ વાર્તાના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ માંચ્યા પ્રમાણે લખો.

૧. વ્યવહારકર્તાનો ત્રીજો પ્રકાર લખો.

કોઈ આપે પણ છે અને લેવાવાળા સાથે સંતોષજનક વાત પણ કરે છે.

૨. આ વાર્તા કયા આગમમાંથી લેવામાં આવી છે? અંગ છે કે ઉપાંગ? કેટલામું?

રાયપસેણીય, ઉપાંગ, બીજું.

૩. પરદેશીના દાદા કેવા હતા? તેઓ ક્યાં ઉત્પન્ન થયા હશે?

પરદેશીના દાદા અધાર્મિક વૃત્તિવાળા હતા. તેઓ નરકમાં ઉત્પન્ન થયા હશે.

૪. કેકયાઈ દેશમાં કઈ નગરી આવેલી હતી? ત્યાં ક્યું ઉદ્યાન હતું? શ્વેતિકા, મૃગવન

૫. કેશી સ્વામીએ લક્ષ્મણ ન કરી શકે તેમાં કોના ઉદાહરણ આપ્યા? બાળક, યુવાન, વૃદ્ધ.

૬. કયા ગુણને કારણે જીવનું વજન નથી? કયા ઉદાહરણથી બતાવ્યું છે? બે શબ્દમાં લખો. અગુરુલઘુ, કુઝા.

૭. કેશી સ્વામીએ શેનો ઉપદેશ આપ્યો? બે શબ્દમાં લખો. મુનિધર્મ, ગૃહસ્થધર્મ.

૮. પરદેશી રાજાના દીકરાનું નામ શું હતું? સૂર્યકાંત કુમાર નામનો યુવરાજ હતો.

૯. કેશીસ્વામીને કેટલા જ્ઞાન હતા? તે કોના શાસનમાં થયા હતા? ચાર, પાર્શ્વનાથ સ્વામી.

૧૦. કેશીસ્વામી અન્યના ઘરેથી અને આહાર લઈ જીવન નિર્વાહ કરે છે. પ્રાસુક, એષણીય

૧૧. પરદેશીના પિતાની માન્યતા શું હતી? જીવ અને શરીર એક જ છે.

૧૨. ગાથાપતિ પરિષદમાં શું કરવામાં આવે છે? અપરાધીને વૃક્ષ સાથે બાંધી સળગાવી દેવામાં આવે છે.

૧૩. હવાને જોઈ શકો છો? કોણ કોને કહે છે? કેશીકુમાર શ્રમણ પરદેશી રાજાને કહે છે.

૧૪. છન્નસ્થ કેટલી વસ્તુ જોઈ ન શકે? તેમાં અરૂપી અજીવ દ્રવ્યના નામ આવતા હોય તે કેટલા? માત્ર સંખ્યા લખો. ૧૦-૩

૧૫. દેવતા મૃત્યુલોકમાં આવતા નથી તેનું ત્રીજું કારણ લખો. હમણાં જ જઈશ તેમ વિચારે છે, પણ દેવલોકમાં નાટક વ. ભોગમાં તક્ષીન બની જાય છે. તે દેવ અહીં આવે તે પહેલાં તેના સ્વજનોનું મૃત્યુ થઈ ગયું હોય છે.

અથવા

પ્ર.૩ ભક્તામરના આધારે લખો.

(૧) નીચેની ગાથાઓ પૂર્ણ કરી ભાવાર્થ લખો.

(૧૨)

૧. તુભ્યં નમસ્ત્રિભુવનાર્તિ હરાય નાથ !

તુભ્યં નમઃ ક્ષિતિતલામલભૂષણાય !

તુભ્યં નમસ્ત્રિ જગતઃ પરમેશ્વરાય,

તુભ્યં નમો જિન ભવોદધિ

શોષણાય ॥

અર્થ : ત્રિભુવનના દુઃખોને દૂરનારા હે નાથ ! આપને અમારા નમસ્કાર હો. પૃથ્વીતળને વિશે નિર્મળ હે આભૂષણ રૂપ! આપને મારા નમસ્કાર હો. ત્રણે જગતના પરમેશ્વરરૂપ! આપને મારા નમસ્કાર હો. ભવ સાગરને શોષી લેનારા હે જિનેન્દ્ર ! આપને મારા કોટિ કોટિ વંદન.

૨. કો વિસ્મયોડત્ર યદિ નામ ગુણૈરશેષૈ,

સ્ત્વં સંશ્રિતો નિરવકાશતયા મુનીશ !

દોષૈરૂપાત વિવિધાશ્રય જાતગર્વૈ,

સ્વપ્નાન્તરે પિ ન કદાચિત્ પીક્ષિતો

ઽસિ ॥

અર્થ : હે મુનિવર! અન્ય સ્થળોએ અવકાશ ન મળવાથી વિશ્વના સંપૂર્ણ સદ્ગુણો તમારો આશ્રય કરીને રહ્યા છે, વિવિધ પ્રકારના આશ્રયો પામવાથી ગર્વિષ્ઠ બનેલા દોષો સ્વપ્નમાં પણ આપને જોઈ શકતા નથી, તેમાં આશ્ચર્ય શું છે!

૩. કુન્દાવદાત ચલ ચામર ચાઙ્ગશોભં,

વિભ્રાજતે તવ વપુઃ કલધૌતકાન્તમ્ ।

ઉદરચ્છાંક - શુચિ - નિર્ઝર - વારિધાર,

મુચ્યૈસ્તટં સુરગિરેરિવ શાંત

કૌમભમ્ ॥

અર્થ : જેવી રીતે ઉદય પામેલા ચંદ્રની ચાંદની જેવા નિર્મળ ઝરણાનાં પાણીની ધારાઓથી સુવર્ણમય મેરુ પર્વતનું ઊંચું શિખર શોભી ઊઠે છે, તેવી રીતે મોગરાના પુષ્પ જેવા શ્વેત વીંઝાતા ચામરો વડે સુંદર શોભાને ધારણ કરનારું અને સુવર્ણ જેવી કાંતિવાળું તમારું શરીર અત્યંત શોભી રહ્યું છે.

(૨) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો.

(૩)

૧. જય હો શબ્દ જેમાં આવતો હોય તે ગાથા લખો.

ગમ્ભીર તાર રવપૂરિત - દિગ્વિભાગ, સ્ત્રૌલોક્ચલોક શુભ સંગમ ભુતિદક્ષઃ ।

સદ્ધર્મરાજ - જયઘોષણ - ઘોષકઃ સન્, ખે દુન્દુભિર્ધ્વનતિ તે યશસઃ પ્રવાદી ॥

૨. ભગવાનને શા માટે શંકર કીધા છે?

ત્રણે લોકના જીવોનું કલ્યાણ કરનારા હોવાથી.

✳ PLEASE CONTACT DSB HELPLINE NO. 9702277914 FOR FREE ONLINE SHRENI CLASSES.

✳ NEXT CLASS STARTS AUGUST 4TH/5TH MONDAY AND TUESDAY.

✳ TO JOIN OUR TELEGRAM GROUP. CONTACT DSB HELPLINE NO. 9702277914.